

قانون فعالیت احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیتهای دینی شناخته شده

مصوب 1360/6/7

فصل اول - تعاریف

- ماده 1 - حزب، جمعیت، انجمن، سازمان سیاسی و امثال آنها تشکیلاتی است که دارای مرامنامه و اساسنامه بوده و توسط یک گروه اشخاص حقیقی معتقد به آرمانها و مشی سیاسی معین تأسیس شده و اهداف، برنامه‌ها و رفتار آن به صورتی به اصول اداره کشور و خط مشی کلی نظام جمهوری اسلامی ایران مربوط باشد.
- ماده 2 - انجمن، جمعیت، اتحادیه صنفی و امثال آن تشکیلاتی است که به وسیله دارندگان کسب یا پیشه یا حرفه و تجارت معین تشکیل شده، اهداف، برنامه‌ها و رفتار آن به گونه‌ای در جهت منافع خاص مربوط به آن صنف باشد.
- ماده 3 - انجمن اسلامی هر واحد اداری، آموزشی، صنفی، صنعتی و یا کشاورزی تشکیلاتی است مرکب از اعضای داوطلب همان واحد که هدف آن شناختن و شناساندن اسلام، امر به معروف و نهی از منکر و تبلیغ و گسترش انقلاب اسلامی باشد.
- ماده 4 - انجمن اقلیتهای دینی موضوع اصل 13 قانون اساسی تشکیلاتی است مرکب از اعضای داوطلب همان اقلیت دینی که هدف آن حل مشکلات و بررسی مسائل دینی، فرهنگی، اجتماعی و رفاهی ویژه آن اقلیت باشد.
- ماده 5 - منظور از کلیه گروههای مذکور در مواد بعدی این قانون "احزاب، جمعیتها، انجمنهای سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیتهای دینی شناخته شده" موضوع اصل 26 قانون اساسی می‌باشد.

فصل دوم - حقوق گروهها

- ماده 6 - فعالیت گروهها آزاد است مشروط بر این که مرتکب تخلفات مندرج در بندهای ماده (16) این قانون نگردند.
- تبصره 1 - کلیه گروهها موظفند مرامنامه، اساسنامه، هویت هیأت رهبری خود و تغییرات بعدی آنها را به اطلاع وزارت کشور برسانند.
- تبصره 2 - برگزاری راهپیمایی‌ها با اطلاع وزارت کشور بدون حمل سلاح در صورتی که به تشخیص کمیسیون ماده 10 مخل به مبانی اسلام نباشد و نیز تشکیل اجتماعات در میادین و پارکهای عمومی با کسب مجوز از وزارت کشور آزاد است.
- ماده 7 - کلیه اعضای ساواک منحل، فراماسونها، کسانی که در فاصله 28 مرداد 1332 تا 22 بهمن 1357 به وزارت رسیده و یا به عضویت مجلس سنا یا شورای ملی درآمده‌اند، گردانندگان رژیم سابق و حزب رستاخیز و کسانی که به موجب احکام دادگاهها طبق موازین اسلامی از حقوق اجتماعی محروم شده و یا می‌شوند از حق تأسیس جمعیت و حزب سیاسی و یا شرکت در هیأت رهبری آن محرومند.
- ماده 8 - به وزارت کشور اختیار داده می‌شود با رعایت این قانون نسبت به ثبت گروهها و صدور پروانه برای آنها اقدام نماید.
- ماده 9 - پرونده مربوط به تقاضای صدور پروانه که طبق آیین‌نامه اجرایی این قانون تنظیم می‌شود حداکثر ظرف یک ماه وسیله وزارت کشور به کمیسیون ماده (10) این قانون احاله و پس از تصویب کمیسیون ظرف 10 روز پروانه گروهها با امضاء وزیر کشور صادر خواهد شد.
- ماده 10 - به منظور صدور پروانه جهت متقاضیان و نظارت بر فعالیت گروهها و انجام وظایف مصرحه در این قانون کمیسیونی به شرح زیر دروزارت کشور تشکیل می‌گردد:

- 1 - نماینده دادستان کل کشور.
- 2 - نماینده شورای عالی قضایی.
- 3 - نماینده وزارت کشور.

4 - دو نماینده به انتخاب مجلس شورای اسلامی از بین داوطلبانی که از داخل مجلس و خارج آن به معرفی یکی از نمایندگان حداکثر تا یک هفته قبل از انتخابات کتباً به کمیسیون داخلی معرفی شده باشند، تاریخ انتخابات حداقل 15 روز قبل توسط رئیس مجلس در جلسه علنی اعلام خواهد شد.

تبصره 1 - نمایندگان مذکور باید ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این قانون انتخاب و به وزارت کشور معرفی شوند و وزیر کشور حداکثر تا ده روز پس از آن موظف به تشکیل اولین جلسه کمیسیون می‌باشد.

تبصره 2 - نمایندگان فوق‌الذکر برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند.

تبصره 3 - کمیسیون می‌تواند از نمایندگان سایر سازمانها و افراد صاحب نظر جهت مشاوره دعوت به عمل آورد. جلسات کمیسیون با حضور دوسوم اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات آن با اکثریت مطلق مجموع اعضاء کمیسیون معتبر خواهد بود.

تبصره 4 - هزینه کمیسیون از محل اعتبارات وزارت کشور (برنامه امور سیاسی و اجتماعی) تأمین می‌گردد.

ماده 11 - اساسنامه و مرامنامه گروهها پس از صدور پروانه باید به هزینه مؤسسين در روزنامه رسمی چاپ و منتشر گردد.

ماده 12 - کمیسیون مذکور در ماده (10) موظف است به پرونده‌های رسیده به نوبت رسیدگی نماید و در صورتی که پس از رسیدن نوبت ظرف سه ماه بدون ارائه دلیل اعلام نظر ننماید وزارت کشور موظف است پروانه درخواست شده را صادر کند.

ماده 13 - مرجع رسیدگی به شکایات گروهها از کمیسیون موضوع ماده (10) محاکم دادگستری با رعایت اصل 168 قانون اساسی می‌باشد و رأی صادره قطعی است.

ماده 14 - گروههای متقاضی پروانه باید در اساسنامه و مرامنامه خود صراحتاً التزام خود را نسبت به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران بیان کنند.

ماده 15 - هر گونه تغییری در هیأت رهبری، مرامنامه و اساسنامه گروهها باید به کمیسیون موضوع ماده (10) اعلام و توسط آن مورد رسیدگی قرار گیرد.

تبصره 1 - چنانچه تغییرات اعلام شده موضوع ماده (15) موجب مغایرت اساسنامه و یا مرامنامه گروه با ماده (14) بشود یا بعضی از اعضاء هیأت رهبری مشمول ماده (8) گردد کمیسیون ماده (10) پروانه گروه را توقیف خواهد نمود.

تبصره 2 - ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ توقیف و یا اعلان آن در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار، گروهی که پروانه او توقیف شده است می‌تواند به دادگاه شکایت کند. دادگاه ظرف سه ماه رسیدگی نموده رأی قطعی صادر خواهد نمود.

ماده 16 - گروههای موضوع این قانون باید در نشریات، اجتماعات و فعالیتهای دیگر خود از ارتکاب موارد زیر خودداری کنند:
الف - ارتکاب افعالی که به نقض استقلال کشور منجر شود.

ب - هر نوع ارتباط، مبادله اطلاعات، تبانی و مواضعه با سفارتخانه‌ها، نمایندگیها، ارگانهای دولتی و احزاب کشورهای خارجی در هر سطح و به هر صورت که به آزادی، استقلال، وحدت ملی و مصالح جمهوری اسلامی ایران مضر باشد.

ج - دریافت هر گونه کمک مالی و تدارکاتی از بیگانگان.

د - نقض آزادیهای مشروع دیگران.

ه - ایراد تهمت، افتراء و شایعه پراکنی.

و - نقض وحدت ملی و ارتکاب اعمالی چون طرح‌ریزی برای تجزیه کشور.

ز - تلاش برای ایجاد و تشدید اختلاف میان صفوف ملت با استفاده از زمینه‌های متنوع فرهنگی و مذهبی و نژادی موجود در جامعه ایران.

ح - نقض موازین اسلامی و اساس جمهوری اسلامی.

ط - تبلیغات ضد اسلامی و پخش کتب و نشریات مضره.

ی - اختفاء و نگهداری و حمل اسلحه و مهمات غیر مجاز.

ماده 17 - در صورتی که فعالیت تشکیلاتی یک گروه منشاء تخلفات مذکور در ماده 16 باشد کمیسیون می‌تواند بر حسب مورد به تفصیل زیر عمل نماید:

1 - تذکر کتبی

2 - اخطار

3 - توقیف پروانه

4 - تقاضای انحلال از دادگاه

ماده 18 - بودجه گروهها باید از طرق مشروع و قانونی تأمین و به شکل مشروع و قانونی صرف گردد.
تبصره - درآمد و هزینه گروههای پروانه‌دار باید در دفاتر قانونی ثبت شود و در پایان سال مالی برای بررسی در اختیار کمیسیون ماده (10) قرار گیرد.
ماده 19 - شورای عالی قضایی موظف است ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این قانون لایحه تشکیل هیأت منصفه محاکم دادگستری موضوع اصل 168 قانون اساسی را تهیه و با رعایت اصل 74 قانون اساسی تقدیم مجلس نماید.
قانون فوق مشتمل بر نوزده ماده و نه تبصره در جلسه روز شنبه هفتم شهریور ماه یک هزار و سیصد و شصت به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده و شورای محترم نگهبان آن را تأیید نموده است.

آیین‌نامه اجرایی فعالیت احزاب، جمعیتها، انجمنهای سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی و اقلیتهای دینی مصوب 1361/3/30

1361.03.30 - 30520 - 1361.04.09 - 331

وزارت کشور

هیأت وزیران در جلسه مورخ 1361.3.30 بنا به پیشنهاد شماره 2006.4.43 مورخ 1361.1.31 وزارت کشور، آیین‌نامه اجرایی فعالیت احزاب، جمعیتها، انجمنهای سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی و اقلیتهای دینی مربوط به قانون مصوب 1360.6.7 مجلس شورای اسلامی را به شرح زیر تصویب نمودند.

فصل اول - تشکیل گروهها

ماده 1 - در این آیین‌نامه بجای احزاب سازمانها و جمعیتها و انجمنهای سیاسی کلمه گروهها یا گروه بکار برده می‌شود.

ماده 2 - تأسیس‌کنندگان گروه (هیأت مؤسس) اشخاص حقیقی هستند که دارای شرایط زیر می‌باشند:

الف - نداشتن سوابق سوء مندرج در ماده 7 قانون احزاب

ب - داشتن حداقل 25 سال تمام

ج - التزام به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

د - تابعیت ایران

ه - نداشتن سوء پیشینه کیفری و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی

تبصره 1 - حداقل تعداد اعضای هیأت مؤسس و یا رهبری 3 نفر می‌باشد.

ماده 3 - متقاضیان تشکیل گروه باید این مدارک را در تهران و شهرستانها به فرمانداری محل تسلیم نمایند و رسید دریافت دارند:

الف - برگ درخواست طبق فرم وزارت کشور در 5 نسخه

ب - برگ مشخصات هیأت رهبری و اجرایی کشور در 5 نسخه

ج - مرامنامه، اساسنامه و آیین‌نامه انضباطی - مالی گروه در 2 نسخه

د - فتوکپی مصدق شناسنامه اعضای هیأت مؤسس، رهبری و اجرایی هر یک در 4 برگ.

ه - گواهی عدم سوء پیشینه برای هر یک از اعضای هیأتها، رهبری و اجرایی.

و - عکس جدید تمام رخ 4 6 شش قطعه

تبصره 1 - هیأت رهبری به مجموعه افرادی اطلاق می‌شود که تعیین خطی مشی کلی گروه به عهده آنها می‌باشد.

هیأت مؤسس به افرادی گفته می‌شود که تأسیس گروه به عهده آنهاست.

هیأت اجرایی به مجموعه افرادی اطلاق می‌شود که اجرای تصمیمات متخذه در هیأت رهبری و سایر کارهای اجرایی گروه را به عهده دارند.

تبصره 2 - مرامنامه گروه باید مبین این نکات باشد:

الف - آرمانها. نوع بینش نسبت به ادیان رسمی، مسائل فرهنگی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، نظامی، اداری، قضائی و نظام قانونگذاری.

ب - هدف از تشکیل گروه

ج - خطمشی که برای رسیدن به هدف انتخاب می‌شود.

تبصره 3 - اساسنامه باید حاوی این نکات باشد.

الف - نوع تشکیلات

ب - ارکان تشکیلات و تعریف و شرح وظایف و نحوه فعالیت و حدود اختیارات و مسئولیت هر رکن.

ج - نحوه تصویب مرامنامه و اساسنامه و تغییر یا تجدید نظر در آنها.

د - نحوه تصویب آیین‌نامه‌های اجرایی و دستورالعملها.

ه - نحوه تعیین هیأت رهبری و مسئولین اجرایی.

و - منابع مالی

ز - شرایط عضویت

ح - نحوه انحلال

تبصره 4 - تشخیص صلاحیت مسئولین ارکان به عهده کمیسیون ماده 10 می‌باشد.

ماده 4 - تقاضای تشکیل دفاتر فرعی در هر شهرستان باید به فرمانداری محل تسلیم شود. فرمانداری با در نظر گرفتن مسائل امنیتی، سیاسی و اجتماعی محل نسبت به درخواست واصله اظهار نظر می‌نماید و نتیجه را به استانداری ارسال و استاندار ضمن اظهار نظر صریح مراتب را جهت اتخاذ تصمیم به وزارت کشور اعلام می‌کند.

تبصره 1 - محل انبار، چاپخانه، تشکیل کلاس و نمایشگاه‌ها و کتابخانه‌ها و نظایر آن مشمول ماده فوق می‌گردد.

تبصره 2 - گروه‌ها به جز محل‌های مذکور در ماده 4 و تبصره 1 ماده 4 دفاتر خود، در جای دیگر بدون اطلاع و اجازه وزارت کشور حق فعالیت ندارند در صورت مشاهده تحت تعقیب قانونی قرار می‌گیرند.

ماده 5 - هر گونه تغییر در اساسنامه و مرامنامه باید لااقل یک هفته قبل از اینکه به موقع اجراء گذاشته شود از طریق فرمانداری مربوط به اطلاع وزارت کشور برسد.

تبصره 1 - اساسنامه و مرامنامه و تغییرات آن پس از تأیید کمیسیون ماده 10 با هزینه گروه باید در روزنامه رسمی کشور جمهوری اسلامی چاپ شود.

تبصره 2 - اساسنامه و مرامنامه تغییر یافته پس از چاپ در روزنامه رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران رسمیت یافته و قابل اجرا می‌باشد.

ماده 6 - هر گونه تغییر در هیأت رهبری و کادر اجرایی باید کتباً طی نامه رسمی و مهور به مهر گروه ظرف یک هفته به فرمانداری محل اطلاع داده شود.

تبصره - اعضای هیأت رهبری یا اجرایی جدید باید با در دست داشتن معرفی نامه رسمی از گروه مربوطه شخصاً در فرمانداری محل حضور یافته و برگ‌مشخصات مربوط به خود را تکمیل نمایند.

ماده 7 - کلیه کارهای مقدماتی لازم برای تصمیم‌گیری کمیسیون ماده 10 (دریافت تقاضا تکمیل فرمهای مربوطه، تحقیقات لازم و نظایر آن) به عهده وزارت کشور می‌باشد.

ماده 8 - پس از تسلیم کلیه مدارک مذکور در قانون، توسط متقاضی، وزارت کشور ظرف مدت یک ماه تحقیقات لازم پیرامون هیأت مؤسس و سایر مسئولین را انجام داده و پرونده تنظیم شده را به کمیسیون ماده 10 احاله و شماره ردیف مربوطه را به متقاضی خواه داد.

فصل دوم - کمیسیون ماده 10 قانون احزاب

ماده 9 - محل تشکیل جلسات کمیسیون در وزارت کشور می‌باشد.

- ماده 10 - کمیسیون حداقل با حضور 4 نفر از اعضاء خود رسمیت پیدا می کند.
- ماده 11 - اعضاء کمیسیون در اولین جلسه رسمی از بین خود و یا خارج از خود یک نفر را به عنوان دبیر انتخاب می نمایند.
- تبصره - اگر دبیر کمیسیون از بین اعضاء کمیسیون نباشد حق رأی ندارد.
- ماده 12 - افراد مورد نیاز برای دبیرخانه کمیسیون از طرف وزارت کشور در اختیار کمیسیون قرار داده می شود.
- تبصره - اعتبار لازم برای تأمین هزینه های کمیسیون در برنامه سیاسی و اجتماعی بودجه وزارت کشور منظور می گردد.
- ماده 13 - اداره جلسات کمیسیون به عهده نماینده وزارت کشور می باشد.
- ماده 14 - کلیه مکاتبات و یا دعوتنامه ها با امضاء دبیر انجام می گیرد.
- ماده 15 - مسئولیت برنامه ریزی و تنظیم جلسات و دعوت از سایر اعضاء کمیسیون به عهده دبیر کمیسیون می باشد.
- ماده 16 - کمیسیون به منظور مشورت می تواند از نمایندگان سایر دستگاه ها و افراد صاحب نظر دعوت به عمل آورد.
- تبصره 1 - کسانی که به منظور مشاوره دعوت می شوند حق رأی ندارند.
- ماده 17 - دعوت از سازمانها و یا افراد صاحب نظر می تواند به پیشنهاد هر یک از اعضاء کمیسیون و موافقت دو نفر دیگر از اعضاء صورت گیرد.
- ماده 18 - مصوبات کمیسیون با حداقل 3 رأی معتبر و قابل اجراء خواهد بود.
- ماده 19 - اتخاذ تصمیم در مورد صدور و یا عدم صدور پروانه متقاضیان تشکیل گروه به عهده کمیسیون می باشد که پس از ارائه پرونده کامل که حاوی نظریه وزارت کشور باشد انجام خواهد شد.
- ماده 20 - کمیسیون موظف است تاریخ شروع رسیدگی به هر پرونده را به وزارت کشور و متقاضی اعلام دارد.
- ماده 21 - کمیسیون ماده 10 رسیدگی به تخلفات گروهها را خارج از نوبت قرار می دهد.
- ماده 22 - توقیف پروانه گروه کتباً به گروه ابلاغ و در روزنامه های کثیرالانتشار آگهی می شود.
- ماده 23 - کمیسیون مکلف است قبل از طرح هر پرونده نتیجه رسیدگی به پرونده نوبت قبل را اعلام دارد.
- ماده 24 - تدوین هر نوع روش کار یا نظامنامه داخلی و هر گونه تغییر در آنها با توافق اکثریت مطلق اعضاء کمیسیون مورد تصویب قرار می گیرد.
- ماده 25 - هر یک از اعضاء کمیسیون در صورتی که استعفا دهد مکلف است تا تعیین جانشین در جلسات کمیسیون کفافی السابق شرکت کند.
- ماده 26 - حداکثر یک ماه قبل از خاتمه دوره نمایندگی اعضاء کمیسیون وزارت کشور مراتب را جهت تعیین نمایندگان جدید به مراجع مربوط اعلام می کند.
- ماده 27 - پس از تصویب آیین نامه اجرایی کمیسیون در اولین جلسه رسمی خود روش کار و نظامنامه داخلی خود را تنظیم و تصویب می نماید.
- فصل سوم - راهپیمایی ها و تشکیل اجتماعات در میادین و پارکهای عمومی
- ماده 28 - برای تشکیل اجتماعات و سخنرانیها در میادین و پارکهای عمومی باید طبق ماده 6 قانون احزاب، مجوز کتبی از وزارت کشور دریافت شود.
- ماده 29 - به منظور اعمال نظارت مقرر در ماده 10 قانون احزاب گروهها موظفند هر گونه اجتماعی را که به عنوان فعالیت گروهی تشکیل می دهند از طریق فرمانداریهای مربوط با وزارت کشور به اطلاع کمیسیون ماده 10 برسانند.
- ماده 30 - تقاضای برگزاری راهپیمایی و اجتماعات باید یک هفته قبل از "انجام راهپیمایی کتباً و حضوراً توسط نماینده رسمی و معرفی شده گروه به وزارت کشور تسلیم شود.
- تبصره - رعایت مهلت مقرر در این ماده نسبت به راهپیماییها و اجتماعاتی که به مناسبتهای غیر قابل پیش بینی تقاضا می شود ضروری نیست و تشخیص موضوع با وزارت کشور است.
- ماده 31 - گروه موظف است برای انجام راهپیمایی یا تشکیل اجتماعات تعهدی مبنی بر عدم حمل سلاح و عدم اخلال نسبت به مبانی اسلام و امنیت به وزارت کشور تسلیم نماید.
- ماده 32 - گروه موظف است قبل از انجام راهپیمایی یا تشکیل اجتماعات در موقع تسلیم درخواست خود موارد زیر را دقیقاً مشخص نماید و مدارک لازم را ارائه دهد.

الف - موضوع راهپیمایی یا اجتماع و هدف از برگزاری آن.

ب - تاریخ برگزاری و ساعات آغاز و پایان آن

ج - مسیر راهپیمایی و ابتداء و انتهای آن

د - محل سخنرانی و قرائت قطعنامه

ه - مشخصات کامل مسئولین اجرایی و انتظامی مراسم با معرفی نامه کتبی از گروه مربوطه.

و - سخنرانان و موضوع سخنرانی.

ز - شعارهای راهپیمایی

ح - یک نسخه از قطعنامه تهیه شده

ح - یک نسخه از طرح و شیوه انتظامات داخلی راهپیمایی

ماده 33 - هر گونه تغییر در مراسم باید حداقل سه روز قبل از برگزاری مراسم به اطلاع وزارت کشور برسد و با موافقت قبلی و کتبی وزارت کشور صورت گیرد.

ماده 34 - مسئول انتظامات داخلی باید پس از خاتمه مراسم اعم از راهپیمایی یا سخنرانی گزارشی از مراسم به ضمیمه نوار سخنرانیها به وزارت کشور تسلیم نماید.

ماده 35 - صدور اجازه کتبی تشکیل اجتماعات به عهده وزارت کشور است و برگزاری راهپیمایی منوط به اطلاع وزارت کشور و عدم حمل سلاح و تشخیص کمیسیون ماده (10) قانون مبنی بر مخل نبودن انجام راهپیمایی به مبانی اسلام می باشد.
تبصره - کلیه موارد تذکر داده شده در اجازه نامه وزارت کشور لازم الاجرا می باشد.

ماده 36 - در شهرستانها فرمانداری محل مدارک لازم جهت برگزاری راهپیمایی یا سخنرانی یا تشکیل اجتماعات را دریافت کرده و همراه اظهار نظر خود به استانداری مربوطه ارسال می نماید و استانداری به نوبه خود آنرا با اظهار نظر صریح به منظور اتخاذ تصمیم نهایی به وزارت کشور منعکس می نماید.

فصل چهارم - اقلیتهای دینی

ماده 37 - متقاضیان تشکیل انجمن اقلیتهای دینی موضوع اصل 13 قانون اساسی باید همگی از اعضای یک اقلیت شناخته شده باشند.

ماده 38 - در مرامنامه تشکیل انجمن باید اهداف کاملاً مشخص و در برگیرنده حل مشکلات و مسائل دینی فرهنگی، اجتماعی و رفاهی ویژه آن اقلیت باشد.

تبصره 1 - مسائل دینی شامل موارد زیر می باشد.

الف - برگزاری مراسم مذهبی عادی

ب - برگزاری جشنها و اعیاد و مراسم سوگواری مذهبی

ج - برگزاری سخنرانیها و یا سمینارهای تبلیغی

د - نشر کتب و مقالات و مجلات مذهبی

ه - دعوت از مبلغین مذهبی سایر کشورها

و - تعمیر معابد و امکنه مقدسه

تبصره 2 - بررسی مسائل فرهنگی شامل موارد زیر می باشد.

الف - نشر زبان خاص مربوط به خود از طریق تشکیل کلاسهای خصوصی و نشریه

ب - ایجاد مدارس و سایر مؤسسات فرهنگی مانند چاپخانه، زبانکده و هنرکده

تبصره 3 - بررسی مسائل اجتماعی شامل موارد زیر می باشد.

الف - ایجاد صندوق و مؤسسات خیریه

ب - ایجاد مراکز درمانی

ج - ایجاد تعاونیهای تولید و توزیع

د - ایجاد مهد کودک و مراکز نگهداری سالمندان

- ه - ایجاد باشگاه‌های ورزشی و تفریحات سالم
- و - برگزاری مراسم و اعیاد قومی
- ز - انجام گردشهای علمی، تفریحی و مذهبی
- ماده 39 - کلیه موارد مطرح شد که در ماده 38 و تبصره‌های ذیل آن نباید ناقض قوانین و مقررات مملکتی باشد و تشخیص انطباق یا عدم آن به عهده کمیسیون ماده 10 قانون احزاب می‌باشد.
- ماده 40 - اساسنامه انجمن اقلیتهای دینی علاوه بر شرایط قید شده در تبصره 3 ماده 3 آیین‌نامه اجرایی قانون احزاب باید در برگیرنده نکات زیر باشد.
- الف - رابطه انجمن با سایر اقلیتهای دینی
- ب - رابطه انجمن با همکیشان سایر کشورها
- د - رابطه انجمن با همکیشان خارجی مقیم ایران
- ه - رابطه انجمن با همکیشان ایرانی مقیم خارج
- ماده 41 - انجمنهای مذاهب مختلف یا اقلیت می‌توانند تشکیل یک انجمن مشترک دهند.
-
-